

«Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամ

Ուղենիշներ համավարակի պայմաններում լաբորատոր և կլինիկական միջավայրում ուսուցման գործնական գնահատման համար

Երևան

2020

Լաբորատոր և կլինիկական պայմաններում ուսուցում ենթադրող մասնագիտությունների դեպքում գործնական գնահատումը ենթադրում է սարքերի կիրառման հմտությունների և մասնագիտական կարողությունների գործնական ցուցադրում, պացիենտի հետ անմիջական շփում և ոչ միայն: Համավարակով պայմանավորված արտակարգ դրության պայմաններում կարիք է առաջացել գործնական գնահատման այլընտրանքային մոտեցումներ կիրառել, որոնք կերաշխավորեն սահմանված վերջնարդյունքների ձեռքբերումը:

ՈԱԱԿ-ը, համադրելով իր միջազգային գործընկերների և հայաստանյան շահակիցների փորձը, առաջարկում է որոշ ուղենիշներ, որոնք կիրառելի են լաբորատոր և կլինիկական միջավայրում գործնական գնահատում իրականացնելու համար:

Եթե դասընթացը պահանջում է գնահատում լաբորատոր պայմաններում, արդյո՞ք նման գնահատումները պետք է հետաձգվեն:

1. Եթե ուսումնառության վերջնարդյունքները պահանջում են լաբորատոր սարքավորումների օգտագործման հմտությունների ցուցադրում, որոշակի փորձերի իրականացում, ապա հնարավոր է, որ նման առաջադրանքների գնահատումը հետաձգվի: Յուրաքանչյուր պարագայում ակադեմիական ամբողջականությունը պետք է մնա ուշադրության կենտրոնում:
2. Հաջորդ ուսումնական տարվա մեկնարկից առաջ պետք է իրականացնել ուսանողների մնացորդային գիտելիքների գնահատում՝ հասկանալու, թե որքանով են ապահովվել սահմանված վերջնարդյունքները, և առկա իրավիճակին համապատասխան վերանայելու առարկայական ծրագրերը:

**Հնարավոր է լաբորատոր աշխատանքի այլընտրանքային գնահատմամբ
ապահովել նույն վերջնարդյունքը, ինչ լաբորատոր պայմաններում:**

Նախընտրելի է հնարավորության դեպքում առցանց գնահատում իրականացնել, ոչ թե հետաձգել գնահատումը: Գնահատման այլընտրանքային ձևերը ևս պետք է համահունչ լինեն ուսումնառության վերջնարդյունքներին: Եթե ուսումնառության վերջնարդյունքները չեն պահանջում լաբորատոր սարքի օգտագործման հմտություններ և կարողություններ, նշանակում է՝ վերջնարդյունքներն ուղղված են տվյալների վերլուծությանը, մեկնաբանմանը և դրանց հիման վրա որոշումների կայացմանը:

Այդ պարագայում որպես այլընտրանքային տարբերակ կարելի է.

1. Ներկայացնել ուսանողներին տվյալների բազաներ և խնդրել մեկնաբանել դրանք:
2. Կիրառել սիմուլացիաներ հեռավար եղանակով, ինչպես օրինակ՝ որոշակի փորձի կատարում վիդեո տարբերակով, որտեղ ուսանողները կարող են տեսնել արդյունքը: Դրանից հետո ուսանողները պետք է ներկայացնեն կատարված փորձի և արդյունքների վերլուծություն:
3. Տվյալների վերլուծությունը հնարավորություն կընձեռի գնահատել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը: Առկա են բազմաթիվ տվյալների բազաներ, և եթե հանձնարարականը խմբային չէ, ապա հնարավոր է գնահատել ուսանողի անհատական առաջընթացը:
4. Բժշկական մասնագիտությունների դեպքում կարելի է ներդնել վիրտուալ պացիենտի գաղափարը. ուսանողին ներկայացնել վիրտուալ հիվանդի դժգոհությունները՝ թույլ տալով, որ նա կողմնորոշվի, թե ինչ հետազոտություններ են հարկավոր և բուժման պլան կազմի:

Այս դրույթի իրագործման համար հնարավոր է, որ ՄՈՒՀ-երը հավելյալ ռեսուրսների կարիք ունենան:

5. Քննության ժամանակ գործնական հմտությունների ցուցադրությունը կարելի է փոխարինել իրավիճակային, բազմագործոն պատասխան ենթադրող խնդիրներով:
6. Քննությունների տեսական հարցերը կարելի է փոխարինել հարցերով, այդ թվում և միջդիսցիպլինար, որոնք կշեշտադրեն տրամաբանական և վերլուծական մտածողությունը: Այսպիսով որոշակիորեն կլուծվի նաև ակադեմիական ազնվության ապահովման խնդիրը:

Արտակարգ իրավիճակի պայմաններում ինչպե՞ս իրականացնել գործնական ուսուցում:

Ինչպե՞ս կարող են ՄՈՒՀ-երն աջակցել ուսանողներին գործնական ուսուցման ապահովման հարցում:

1. Այս իրավիճակում մոտեցումները, հետևաբար նաև ուսանողին ցուցաբերվող աջակցությունը, տարբեր են՝ կախված մասնագիտությունից: Ճգնաժամային/վտանգավոր ոլորտների մասնագիտություն յուրացնող ուսանողների համար ստեղծված իրավիճակը մեծ փորձ ձեռք բերելու հնարավորություն է: Օրինակ՝ ավարտական կուրսերում ուսանող ապագա բժիշկները կարող են իրավիճակի ավարտին ունենալ գիտելիքների և փորձի մեծ պաշար՝ մասնակից դառնալով արտակարգ ռեժիմով գործող բուժօգնականների աշխատանքներին: Սակայն, միևնույն ժամանակ, շատ կարևոր է ուսանողների համար անվտանգ պայմանների ապահովումը:
2. Եթե ուսանողները չեն կարող ֆիզիկապես ներկա գտնվել պրակտիկայի վայրում, բուհը և գործատուն պետք է մշակեն երկուստեք ընդունելի մեխանիզմներ՝ ուսանողին աջակցելու և հեռավար կերպով պրակտիկական ապահովելու համար: Օրինակ՝ կարող են տրամադրել գործնական աշխատանքը մանրամասն ներկայացնող տեսանյութեր, ապահովեն

հարցուպատասխանի հնարավորություն հիմնարկության տարբեր ստորաբաժանումների պատասխանատուների հետ և այլն:

3. ՄՈԻՀ-երը հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող ուսանողներին:

Կարո՞ղ է պրակտիկայի ժամկետը կրճատվել՝ հաշվի առնելով COVID 19:

1. Կրեդիտների կրճատումը կարող է որոշակի օրենսդրական խնդիրներ առաջացնել: Սակայն բուհը կարող է պրակտիկան ամբողջովին կամ մասնակի տեղափոխել մյուս կիսամյակ՝ հետաձգելով վերջնարդյունքների ձեռքբերումը: Որոշ դեպքերում դասընթացները վերապլանավորման կարիք կունենան:
2. Առանցքային պայման է, որ ուսանողը դասընթացն ավարտելիս հասած լինի կրթական ծրագրով սահմանված բոլոր վերջնարդյունքներին:

Ինչպե՞ս աջակցել ուսանողներին, որոնց ավարտական աշխատանքը կախված է գործնական աշխատանքի արդյունքում ձեռք բերվող տվյալներից:

1. Մասնագիտական որակավորմանն ուղղված դասընթացների գնահատումը ենթադրում է հետազոտություններ, դրանց հիման վրա ստացած տվյալներ և այդ տվյալների վերլուծություն: Ստեղծված իրավիճակում ՄՈԻՀ-երը պետք է հնարավորինս արագ վերանայեն պահանջները՝ հնարավորություն տալով ուսանողներին, օրինակ՝ պացիենտների առցանց հետազոտություն իրականացնել կամ ուսումնասիրել դեպքերի գրավոր նկարագրություններ:
2. Եթե ավարտական աշխատանքը որոշակի լաբորատոր աշխատանքներ է ենթադրում, կարելի է ավարտական կուրսի ուսանողների համար լաբորատորիա այցելելու անհատական գրաֆիկ կազմել՝ պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները:

Ինչպե՞ս առցանց ուսուցման պայմաններում չկորցնել ուսանողների վստահությունը և խուսափել բողոքարկումների հնարավոր ավելացումից:

1. ՄՈՒՀ-երը պետք է հնարավորինս սերտացնեն համագործակցությունն իրենց գործատուների հետ՝ համոզվելու, որ այս պայմաններում ևս իրենց կրթած ուսանողները համապատասխանում են աշխատաշուկայի պահանջներին: Գործատուների հետ կարելի է գործնական ուսուցման վերաբերյալ այլընտրանքային պայմանավորվածություններ ձեռք բերել՝ հաշվի առնելով առկա իրավիճակը:
2. Բուհ-գործատու համագործակցության արդյունքում աշխատաշուկայում պետք է հնարավորություններ ստեղծվեն նորեկ մասնագետների համար, որոնք գուցե սովորականից ավելի քիչ փորձ կունենան: Կարիերայի առաջին տարում համատեղ ջանքերով շրջանավարտի համար փորձի պակասը լրացնելու հնարավորություն պետք է ստեղծվի:
3. Կարևոր է, որ ՄՈՒՀ-ի որակի ապահովման կենտրոնն ակտիվորեն ուսումնասիրի նոր կիրառվող մեթոդները, դրանց արդյունավետությունը՝ տարածելով լավագույն փորձը և արձանագրված խնդիրների լուծման ուղղությամբ քայլեր ձեռնարկելով: